

ที่พึ่งให้สิ่งช่วย

๑ อยู่อย่างมีที่พึ่ง จึงอบอุ่น
อยู่อย่างไร้ที่พึ่ง นั้นหนาวเหน็บ

หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์หัวข้อหนึ่งชื่อ นาดกรณธรรม แปลว่าธรรมอันกระทำที่พึ่ง ธรรมสร้างที่พึ่ง คุณธรรมที่ทำให้คนพึ่งตนได้ ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ประการ เป็นบทรธรรมที่ช่วยให้คนพึ่งตนได้ คือ

๑. สติ ความประพฤติดีงาม สุจริต มีระเบียบวินัย มีอาชีพบริสุทธิ์ถูกต้องศีลธรรม
๒. พากุสัจจะ ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งในเรื่องอะไรต่างๆ
๓. กัลยาณมิตรตदा ความมีกัลยาณมิตร การคบคนดี ได้ที่ปรึกษา และผู้แนะนำสั่งสอนที่ดี
๔. โสวจิตตตดา ความเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่ายไม่ดื้อรั้น รับฟังเหตุผล ฟังเสียงคนอื่น
๕. กิงกรณิเยสุ ทักขตา ความเอาใจใส่ช่วยขวนขวายในกิจใหญ่ๆน้อยทุกอย่างของเพื่อนร่วมหมู่คณะ รู้จักพิจารณา ไตร่ตรองสามารถจัดทำให้สำเร็จเรียบร้อย
๖. ธัมมกามตดา ความเป็นผู้ใฝ่ธรรม คือรักธรรม ใฝ่ความรู้ ใฝ่ความจริง รู้จักพูดรู้จักรับฟังทำให้เกิดความพอใจ นำร่วมปรึกษาสนทนา ชอบการศึกษา ยินดีปรีดามรหลักธรรมหลักวินัยที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป
๗. วิริยารัมภะ ความขยันหมั่นเพียร คือ เพียรละความชั่วประกอบความดี มีใจแก่กล้าบากบั่นก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้งธุระ
๘. ตันตญฺญี ความสันโดษ คือ ยินดี มีความสุขความพอใจด้วยปัจจัยสี่ที่หามาให้ด้วยความเพียรอันชอบธรรมของตน
๙. สติ ความมีสติ รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการที่ทำคำที่พูดไว้ได้ ไม่มีความประมาท

๑๐. ปัญญา ความมีปัญญาหยั่งรู้เหตุผล รู้จักคิดพิจารณาเข้าใจภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

หลักธรรมทั้ง ๑๐ ประการนี้ เป็นกำลังหนุนในการบำเพ็ญคุณธรรมต่างๆ ยังประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่นให้สำเร็จได้อย่างกว้างขวางไพบูรณ์

มนุษย์ต้องมีที่พึ่ง ทำไมหรือ ท่านพันเอกอ่อน บุญพันธ์ กล่าวว่า เพราะมนุษย์มีความกลัว จึงต้องหาที่พึ่ง

ในยุคศึกค้ำบรรมมนุษย์นับถือสิ่งต่างๆ เป็นที่พึ่งมากมาย แต่ครั้งกาลเวลาได้ล่วงเลยไปนานๆ เข้า การนับถือสิ่งต่างๆ ก็ค่อยๆ เปลี่ยนไปตามความคิดของมนุษย์เป็นยุคๆ ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

ยุคที่หนึ่ง เรียกว่ายุคนับถือธรรมชาติเป็นที่พึ่ง ยุคนี้นับถือธรรมชาติ คือดิน น้ำ ไฟ ลม ภูเขา ต้นไม้ ชะเงื่อผา ถ้ำ และอื่นๆ เป็นที่พึ่งตามแต่จะเห็นว่าเป็นที่พึ่งได้ เหตุที่มนุษย์ยุคนี้นับถือธรรมชาติก็เพราะสติปัญญาของมนุษย์ในยุคนี้อย่างไม่เจริญพอ เมื่อได้ยินเสียงฟ้าร้องเห็นฟ้าผ่าเกิดความหวาดเสียวสะอึกกลัวอย่างที่สุดก็ต้องการที่หลบภัย เช่น ถ้ำ ชะเงื่อผาและอื่นๆ เป็นที่พึ่ง การหาที่พึ่งและหลบภัยนี้เป็นสัญชาตญาณทั้งๆ ไปของมนุษย์และสัตว์ เขาคิดว่าธรรมชาติต่างๆ อาจบันดาลให้เขาเป็นหรือตายได้เขาจึงกลัวเกรงและต้องเคารพนับถือธรรมชาตินั้นๆ เป็นที่พึ่ง เวลากลัวก็กล่าวคำอ่อนวอน บ่นเพื่อไปตามประสาของเขา

ยุคที่สอง เรียกว่ายุคนับถือผีเป็นที่พึ่ง ยุคนี้เมื่อกาลเวลาล่วงเลยมาจากยุคที่หนึ่งหลายร้อยปี มนุษย์มีความเจริญขึ้นบ้าง จึงเกิดมีมนุษย์เจ้าปัญญาคิดเห็นว่า ธรรมชาตินั้นๆ ไม่มีฤทธิ์เดชอะไร ที่ธรรมชาติแสดงฤทธิ์เดชได้นั้นเกิดจากมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งอยู่ในธรรมชาติ จึงแสดงฤทธิ์ได้ เช่น ฟ้าผ่า เป็นต้น เขาเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า “ผี” และผีนี้เป็นสิ่งที่ไม่มีความกลัวเวลาเกิดโรคภัยไข้เจ็บก็โทษว่าผีทำ แล้วก็กล่าวว่าคำวิงวอนบ้าง ขอมมาโทษบ้าง เพื่อให้มีกรุณาและช่วยป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ

อยากจะทำใจฝึคิดว่ามนุษย์ชอบอะไรก็ชอบเหมือนกันเมื่อได้เนื้อมาก็เอาเนื้อดิบๆ ที่ได้มานั้นแหละ เอาไปแบ่งให้ผีกินบ้างวิธีนี้เรียกว่า บวงสรวงหรือเซ่น แต่เอาเนื้อไปวางไว้เฉยๆ เนื้อก็ไม่หมดไปจึงคิดไฟขึ้นแล้วโยนเนื้อใส่กองไฟ กองไฟไหม้เนื้อหมดกลิ่นคลบไป เลยถือเอาเป็นลัทธิว่าผีได้กินแล้ว มนุษย์ยุคนั้นจึงถือว่าไฟเป็นทูตของผี ถ้าอยากจะมีความสุขก็เอาเนื้อโยนเข้ากองไฟ แล้วก็กล่าวสรรเสริญคุณผีหรือบนบาน ผีจะได้ช่วย ยุคนี้หารหาที่พึ่งของมนุษย์มีการนับถือผีเป็นที่พึ่งเพิ่มขึ้นอีกจากการนับถือธรรมชาติส่วนการนับถือธรรมชาติก็ยังคงมีอยู่

ยุคที่สาม เรียกว่ายุคนับถือโลกบาลเป็นที่พึ่ง การที่มนุษย์ในยุคนี้นับถือโลกบาลเกิดจากได้สังเกตเห็นต้นไม้งอกงามสดชื่นออกดอกออกผลเป็นอันดี ต้นไม้ที่อยู่ข้างภูผาก็ชวยออกดอกหาแสงแดดจึงนับถือดวงตะวันเป็นที่พึ่ง และเคารพดวงตะวันเรียกว่า สิวิตรระ นับถือฝนว่าเป็นเจ้าแห่งน้ำ เรียกว่า วรณะ นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรียกว่า อินทระ และนับถือสิ่งทั้งหลายชีวิตมนุษย์และสัตว์เรียกว่า มฤตยู มัจจุ หรือ ยมะ แล้วเลยตั้งให้สิ่งทั้งสี่นี้เป็นเจ้าทิศทั้งสี่ เรียกว่า โลกบาล

ยุคที่สี่ เรียกว่ายุคนับถือพระพรหมเป็นที่พึ่ง ต่อมาเมื่อมนุษย์พวกนี้เจริญขึ้นจึงรวมเอาวิธีกล่าวสรรเสริญคุณโลกบาลเป็นลัทธิเดียวกัน เรียกว่า ไสยเวท ผู้ใดทรงจำวิธีจัดทำเครื่องบูชาและกล่าวสรรเสริญคุณโลกบาลได้ถูกต้อง เรียกผู้นั้นว่าพราหมณะผู้ที่ถูกเรียกว่าพราหมณะก็ต้องตั้งตัวเป็นอาจารย์เรียกว่า พราหมณาจารย์ เมื่อตั้งตัวเป็นอาจารย์แล้วก็สอนให้มนุษย์เอาพระพรหมเป็นที่พึ่ง และสอนให้เลื่อมใสพระพรหมว่าเป็นผู้ประเสริฐอยู่บนสวรรค์ ไม่มีตัวมีตน มีคุณแก่โลก คือเป็นผู้สร้างโลกพร้อมทั้งสร้างมนุษย์และสัตว์ มนุษย์และสรรพสัตว์ตลอดถึงโลกตกอยู่ในอำนาจของ

พระพรหม จึงเกิดมีคำว่า พรหมลิขิต ขึ้น ก็หมายความว่ามนุษย์และสัตว์จะดีหรือชั่วตลอดถึง โลกจะมีสภาพเป็น
อย่างไรนั้นแล้วแต่พระพรหม

เรื่องพราหมณ์กับพรหมนี้บางท่านสงสัยว่าใครสร้างใครกันแน่บางท่านว่าพระพรหมสร้างพราหมณ์ บางท่านว่า
พราหมณ์ต่างหากสร้างพระพรหม แต่ใครจะสร้างใครกันนี้จะไม่มีข้อแสดงความคิดเห็นขอเสนอให้ทราบแต่เพียงว่า
ยุคนี้เป็นยุคที่มนุษย์นับถือพระพรหมซึ่งมีลักษณะเป็นเทพเจ้า ไม่มีตัวตน ต่อมาผู้นับถือศาสนาพราหมณ์ได้แตกแยก
ออกไปเป็นสองพวก คือพวกนับถือพระพรหมองค์เดียวว่าวิเศษกว่าสิ่งทั้งปวงพวกหนึ่ง อีกพวกหนึ่งคือ พวกนับถือ
เทวดาหลายองค์ เช่น พระวิษณุ พระศิวะ พระนารายณ์ พวกนับถือเทวดาองค์เดียวน้อยกว่า ผู้พวกนับถือเทวดาหลาย
องค์ไม่ได้ ต้องอพยพหนีออกไปจากอินเดียไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศปาเลสไตน์ที่เรียกว่าพวกยิว พวกยิวนี้แหละ
คือต้นรากศาสนาคริสต์และอิสลามซึ่งได้อุบัติขึ้น เมื่อพระพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วหลายศตวรรษ พวก
นับถือเทวดาหลายองค์ คือต้นรากของศาสนาฮินดูซึ่งในปัจจุบันนี้ยังคงแพร่หลายอยู่ในประเทศอินเดียจนกระทั่งทุก
วันนี้

ยุคที่ห้า ศาสนาพุทธ ยุคนี้มนุษย์นับถือพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่ง ก่อนที่จะทราบว่าจะพระพุทธศาสนามีอะไรเป็นหลัก
เป็นที่พึ่งได้อย่างไร ขอได้โปรดนึกย้อนหลังไปถึงยุคแห่งการหาที่พึ่งของมนุษย์แต่ละยุค ที่ล่วงมาแล้วรวม ๔ ยุค
ด้วยกัน คือ ๑. ยุคนับถือธรรมชาติ ๒. ยุคนับถือผี ๓. ยุคนับถือโลกบาล ๔. ยุคนับถือพระพรหม การหาที่พึ่งทั้ง ๔ ยุค
นี้ มนุษย์หาที่พึ่งไปตามความรู้และความเข้าใจเพราะยังไม่มีความรู้ภูมิประวัติศาสตร์

ครั้นต่อมายุคที่ ๕ คือยุคนับถือพระพุทธศาสนา มนุษย์มีความรู้ในเรื่องภูมิประวัติศาสตร์ดีขึ้น จึงหันมานับถือพระพุ
ทธศาสนาเพราะฉะนั้นพระพุทธศาสนาจึงเปี่ยมศาสนาสำหรับปัญญาชน คนมีความรู้มีเหตุผล พระพุทธศาสนา
สอนให้มนุษย์ค้นหาความจริงสอนไม่ให้นับถือธรรมชาติ ไม่ให้กลัวธรรมชาติ สอนไม่ให้นับถือของขลังสิ่งศักดิ์สิทธิ์
และเทพเจ้าซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นเป็นมโนภาพเอาไว้เป็นที่พึ่ง เคารพนับถือและกลังเกรง โดยปราศจากเหตุผล

การที่พระพุทธศาสนาสอนคัดค้านความเชื่อต่างๆ ของมนุษย์ในยุคก่อนพระพุทธศาสนา ๔ ยุคนั้นขอวิญญูชนได้
โปรดพิจารณาดูก็เห็นเอง ตัวอย่างง่ายๆ เช่น เวลาฟ้าผ่า มนุษย์กลัว วิ่งหนีเข้าบังต้นไม้ ต้นไม้ช่วยได้หรือเปล่า? เปล่า
เลย ต้นไม้ช่วยไม่ได้ ที่เข้าใจว่าต้นไม้ช่วยได้ก็เพราะวิ่งเข้าไปที่ต้นไม้ที่ไม่มีสื่อไฟฟ้า ถ้าวิ่งเข้าไปหาต้นไม้ที่มีสื่อ
ไฟฟ้า ก็จะต้องประสาอันตราย ในกรณีอย่างนี้ ไม่ต้องวิ่งเข้าไปหาต้นไม้ ยืนกลางแจ้งเลย ซึ่งไม่มีสื่อกระแสไฟฟ้า
ฟ้าก็จะไม่ผ่า

ในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือ ผี ท้าวโลกบาล และเทพเจ้าต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยมโนภาพ ก็เป็นเรื่องที่หาเหตุผล
ไม่ได้ ที่ว่าหาเหตุผลไม่ได้นั้นเพราะผู้ที่นับถือเท่านั้นจึงจะเกิดผลดีผลร้ายส่วนผู้ที่นับถือก็ไม่มีผลดีผลร้ายอะไรเกิดขึ้น
แต่ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรรมหรือการกระทำซึ่งเป็นหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาแล้วผู้กระทำจะต้องรับผลดี
ผลร้ายตามเหตุที่ตนกระทำเสมอ คือทำเหตุดีย่อมได้รับผลดี ทำเหตุชั่วย่อมได้รับผลชั่ว ตามหลักคำสอนในทาง
พระพุทธศาสนา นี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนตามหลักเหตุผลคือความจริง เกี่ยวกับความจริงนี้ใครจะนับถือหรือไม่นับถือ
คำสั่งสอนของพระองค์ จะต้องได้รับผลสมกับความจริงปฏิบัติปฏิบัติ นั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะอะไร ก็เพราะคำสั่งสอน
ของพระองค์เป็นสังฆธรรมพระองค์ตรัสดีแล้วไม่ขึ้นกับเวลา ปฏิบัติเวลาใดก็ได้ผลตามเวลานั้นตัวอย่างเช่น คน
อกตัญญู ไม่รู้จักคุณคน คน ไม่รู้จักคุณ ไม่เลือกว่ากาลใดสมัยใดเป็นคนเลว ก่อนพระพุทธเจ้าอุบัติก็เป็นคนเลว ในสมัย
ที่พระองค์ประกาศพระพุทธศาสนาอยู่ก็เป็นคนเลว เดียวนี้ก็เป็นคนเลว ในคนกตัญญูกตเวทิตี ที่เราเรียกกันว่าคนดีก็
เหมือนกัน ไม่ว่ายุคใดสมัยใด ถ้าเป็นคนกตัญญูกตเวทิตีแล้ว เป็นคนดีทั้งนั้น

เมื่อได้พิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่าหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงสอนคามความจริง เหตุผลเป็นเครื่องพิสูจน์ความจริง อะไรก็ตาม เมื่อยึดความจริงเป็นหลักแล้วสิ่งนั้นย่อมเป็นอมตะ คือไม่ตาย สิ่งใดถ้าไม่อาศัยความจริงเป็นหลัก สิ่งนั้นย่อมค่อยๆ เปลี่ยนแปลงและเสื่อมไปในที่สุด ดังจะเห็นได้จากการนับถือธรรมชาติ ผี และเทพเจ้าต่างๆ ในยุคปัจจุบันค่อยๆ เสื่อมลงโดยลำดับ อันนี้มิใช่เกิดจากอะไร เกิดจากความรู้ออกของมนุษย์นั่นเอง

เมื่อมนุษย์มีความรู้ความฉลาดขึ้น สิ่งใดที่เคยยึดถือไว้เป็นที่พึ่งระลึกด้วยความไม่รู้ ก็จะปล่อยวางไปเอง ตัวอย่างเช่น ใบไม้บางชนิด อาทิเช่น ใบเงินใบทอง ถือว่าเป็นใบไม้สำคัญในงานมงคล เช่น งานมงคลสมรสหรืองานขึ้นบ้านใหม่ จะต้องนำเอามาใส่ในบาตรน้ำมนต์ จะขาดเสียมิได้ การที่คนเรานำเอาใบไม้เหล่านี้มาเข้าในพิธีมงคลก็โดยถือเอาเสียว่า เงินๆ ทองๆ ซึ่งเป็นยอดปรารถนาของมนุษย์ แล้วใบไม้เหล่านี้เอาทองมาให้เราได้สมกับชื่อของมันหรือเปล่า? เปล่าทั้งสิ้น เงินทองที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยบุคคลเราเป็นผู้กระทำขึ้นเองทั้งนั้น

เมื่อคนเรามีความรู้ความฉลาดขึ้น สิ่งเหล่านั้นก็เสื่อมคลายจากความยึดถือไปเอง ในปัจจุบันนี้ใบไม้ต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในสังคมที่ถือกันว่าเจริญแล้ว ไม่นำเอามาเข้าพิธีแล้ว แม้ในเรื่องฤกษ์ปีศาจและเทพารักษ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น ก็ค่อยๆ จางๆ ไปจากความเชื่อถือ แต่ความจริงสิ่งเหล่านี้ใครจะนับถือหรือไม่นับถือ ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ที่เกิดเป็นดีเป็นร้ายขึ้นเกิดจากมนุษย์เราไปเข้าใจผิดเอาเอง อย่างเรื่องสองหญิงพี่น้องไปเห็นกิ้งกิ้งไม้แห่งใดอยู่กับคันแกลงไปแกลงมา ในขณะที่ลมฝนมีครึ้ม เข้าใจผิดคิดว่าผีหลอก ถึงกับสองหญิงพี่น้องต้องล้มป่วยลง ครั้นต่อมาภายหลังได้ทราบว่าเป็นกิ้งกิ้งไม้แห่งที่หายจากป่วยไข้ อันนี้ชี้ให้เห็นว่า ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์หลอกหลอนตัวเองต่างหาก หาได้เกิดจากธรรมชาติหรือฤกษ์ปีศาจไม่

เกี่ยวกับสังขารธรรมคือความจริงแล้ว ใครจะเข้าใจผิดหรือเข้าใจถูกต้องตามที่ แต่ผลที่จะได้รับต้องเกิดกับผู้กระทำแน่นอน ตัวอย่างเช่นความเกียจคร้านซึ่งในพระพุทธศาสนาสอนว่าเป็นความชั่วมีผลทำให้เกิดความยากจนและเดือดร้อน เราไม่เชื่อตามนี้เชื่อตรงกันข้าม คือเชื่อว่าความเกียจคร้านแล้ว ผลที่ตนจะพึงได้รับหาเป็นตามที่เราคาดหมายไม่ ผลคงทำให้เป็นคนยากจนและเดือดร้อนในกรณีทำความดีก็เช่นกัน เราจะเข้าใจอย่างไรก็ตาม แต่ผลที่เราจะต้องได้รับคือความสุขกายสุขใจเมื่อความจริงเป็นเช่นนี้

พระพุทธเจ้าผู้ทรงตรัสรู้จริง ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง จึงทรงสั่งสอนให้ศาสนิกชนของพระองค์เข้าถึงของจริงคือพระธรรมพระอริยสัจธรรมคำสอนของพระองค์ทุกข้อในคัมภีร์พระพุทธศาสนานั้น ล้วนเป็นนาคะคือที่พึ่งของชาวโลกทั้งนั้น ไม่เป็นที่พึ่งโดยตรงก็โดยอ้อม

การหาที่พึ่ง เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างกับสัตว์เดรัจฉาน ที่มีความพอใจอยู่เพียงที่พึ่งทางกายเท่านั้น เช่นมีรังดีๆ มีรูอยู่ดีๆ มันก็พอใจแล้ว แต่มนุษย์เรามีเพียงเท่านั้นหาเพียงพอไม่ เพราะมนุษย์ยังต้องหาที่พึ่งทางจิตใจอีก ต้องการความปลอดภัยให้แก่จิตใจ ไม่น้อยกว่าทางร่างกาย คนเราจึงต้องหาที่พึ่งทางใจ การแสดงออกของการหาที่พึ่งทางใจนั้น คือการนับถือลัทธิศาสนานั้นเอง

เพราะฉะนั้นเราจึงพูดได้เต็มปากว่า ศาสนาเกิดจากความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของประชาชนจริงๆ มีประชาชนนับถือมากอยู่ในอันดับหนึ่งของโลก มีจำนวนศาสนิกชนทั่วโลกถึง ๕๒๐ ล้านคน ศาสนาคริสต์มีผู้นับถือ ๕๐๐ ล้านคน ลัทธิขงจื้อมีผู้นับถือ ๔๐๐ ล้านคน ศาสนาฮินดูมีผู้นับถือ ๓๐๐ ล้านคน ศาสนาซันโตมีผู้นับถือ ๑๗ ล้านคน ศาสนายูดาห์ มีผู้นับถือ ๑๖ ล้านคน ศาสนาซิกข์มีผู้นับถือ ๕ ล้านคน ตัวเลขนี้ได้มา

จากผลการสำรวจของนักสำรวจแห่งศาสนาคริสต์ แต่ผู้ที่นับถือลัทธิขงจื้อนั้น ส่วนมากนับถือพุทธศาสนาได้ แต่ก็ น่าชอบใจท่านผู้ที่พยายามสำรวจและนำออกเผยแพร่ ซึ่งเป็นประโยชน์มาก

จากตัวเลขนี้พอจะเป็นเครื่องประกันได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นเพชรน้ำหนึ่งของโลก เมื่อประจักษ์พยานมีอยู่ อย่างนี้เราชาวไทยซึ่งเป็นพุทธศาสนิก จงพากันมาขุดค้นถากถาง และเพาะปลูกพืชคือศรัทธาลงในนาคือ พระพุทธศาสนา ซึ่งได้อุปมาเสมือนนาดีอันค้ำหนึ่งของโลกอีกครั้งว่า มีเนื้อแท้เป็นอย่างไร เราชาวโลกซึ่งมีจำนวน มากมาย พากันมาดกลงปลงใจยอมรับนับถือเอาเป็นที่พึ่ง อันนี้เห็นจะไม่ใช่เป็นเพราะเหตุอื่นใด เป็นเพราะความดีอัน เป็นเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนานั้นเอง ฉายแสงสว่างให้ผู้ที่นับถือเห็นคุณประโยชน์และเป็นที่พึ่งได้จริง เพราะพระ ธรรมคำสอนที่พระองค์ได้ตรัสสอนนั้น ทรงตรัสสอนตามความจริง

อันการสั่งสอนตามความจริงนี้ผู้ยอมรับนับถือ ได้ประพฤติปฏิบัติมาแล้วมีผลจริงตามที่ตนเข้าใจ ถึงกับได้ประพฤติ ธรรมคำสอนไว้ว่า เป็นสวากขาโต ซึ่งแปลว่า ธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว อันนี้ผู้กล่าวอย่างเลื่อนลอยหากแต่ ได้กล่าวตามความจริง ได้โปรดพิจารณาดูก็ได้ ที่ว่าตรัสรู้แล้วนั้น คืออย่างไร เป็นที่พึ่งได้อย่างไร ที่ว่าดีนั้น คือตรัสด้วย ความรู้จริง ไม่ใช่จำคำของใครมาตรัสสอน หรือทรงคาถาคะเนเอา ตรีกเอา แล้วนำมาตรัสสอน ตรัสสอนไปตาม ความจริง ทรงเอาความจริงเป็นหลัก

ที่ว่าทรงเอาความจริงเป็นหลักนั้น จะพึงเห็นได้ เช่นสิ่งใดดีก็ตรัสว่าดีควรประพฤติปฏิบัติ สิ่งใดชั่วก็สอนว่าไม่ควร ประพฤติปฏิบัติคำสอนของพระองค์ซึ่งหลุดออกจากพระโอษฐ์แต่ละคำหลุดออกมาได้ด้วยอำนาจพระโพธิญาณ คือ ญาณอันเป็นเครื่องตรัสรู้ รู้จริง รู้ตามจริง ซึ่งผิดกับคำกล่าวของบุคคลบางคน ซึ่งไม่มีพระโพธิญาณ กล่าวออกมา หรือตรัสออกมา จึงไม่คงทนต่อการพิสูจน์ได้ไม่เป็นสวากขาโต ตัวอย่างเช่น พระพุทธดำรัสที่ว่าวิริเยน ทุกขมจเจติ ซึ่งแปลว่า คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร อันนี้เป็นความจริง แต่ก่อนนี้คนพื้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร ปัจจุบันนี้คน ก็พ้นทุกข์ได้เพราะความเพียร ต่อไปในอนาคต คนก็พ้นทุกข์ได้เพราะความเพียรเหมือนกัน

ตัวอย่างที่นำมาถ่าวนี้นี้เพียงตัวอย่างเดียว ยังมีตัวอย่างเกี่ยวกับธรรมะข้ออื่นๆ อีกมากมาย แต่ไม่ได้ยกมากถ่าว ขอได้ โปรดทราบว่ามีธรรมะข้ออื่นๆ ก็มีนัยเช่นเดียวกัน ตรงกันข้ามกับคำสอนของผู้อื่นที่ขาดพระโพธิญาณ มักสอนไป ตามความรู้และความเข้าใจของคน คาคะเนเอาบ้าง เคาเอาบ้าง คิดว่ามันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งตัวเองไม่รู้จริงแล้วก็ สอนไปบ้าง คำสอนของเขาจึงไม่เป็นสวากขาตธรรม ตัวอย่างคำสอนของครูทั้งหกในสมัยพุทธกาล จะขอนำประวัติ ย่อยๆ ของครูทั้งหก ท่านหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า อาจารย์บุรณะ กัสสป อาจารย์ผู้นี้ มีปกติสอนว่า ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว เพราะคนเราจะดีก็ดีเองจะชั่วก็ชั่วเอง และปกติของท่านไม่มุ่งฝ้า ถือลัทธิทิกัมพร ก็อนุ่งลมหม่มฟ้า ทำไมท่านอาจารย์ บุรณะจึงสอนอย่างนี้ขอได้โปรดฟังเรื่องของท่านคดยย่อๆ ดังต่อไปนี้

ในครั้งโบราณ ในประเทศอินเดีย คนที่เป็นใหญ่เป็นโต หรือเป็นเศรษฐีมหาศาลเขามักจะมีทาสกันไว้ใช้เป็นร้อยละ ทาสคนที่ครบร้อยละจะมีชื่อว่าบุรณะนี้ ถือกันว่าเป็นทาสมงคล มีอภิสิทธิ์กว่าทาสอื่นๆ งานการเบาหน้อย ท่าน อาจารย์บุรณะเจ้าของลัทธิจึงว่าทำดีไม่ได้ดีทำชั่วไม่ได้ชั่ว จะดีก็ดีเอง จะชั่วก็ชั่วเอง เคยเป็นทาสมงคลอยู่ในบ้าน เศรษฐีแห่งหนึ่ง จึงมีชื่อว่าบุรณะ ภายหลังท่านหนีออกจากบ้านนั้นได้ก็เที่ยวไปหลบๆ ซ่อนๆ อยู่ในป่า อดข้าวแทบ ตายมีหนำซ้ำถูกพวกโจรปล้นเอาเสื้อผ้าไปหมด เหลือแต่ตัวล่อนจ้อนจริงๆ อย่างที่เรามักจะชอบพูดกันในสมัยนี้ว่า ชุด วันเกิด โจรในอินเดียในสมัยนั้นทารุณไม่ไ้เล่น ปล้นกันขนาดหมดเนื้อหมดตัวจริงๆ

เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ท่านจะออกจากป่าเข้าบ้านเมืองก็ออกมาไม่ได้เพราะอายุเขา จึงหลบๆ ซ่อนๆ อยู่ในป่าอย่าง

น้ำมันเป็นคราวเคราะห์ดีของท่านอยู่ข้างเหมือนกัน คือ เมื่อเป็นทาสก็ได้เป็นทาสมงคล เมื่อคราวขัดสนก็เผชิญ
ประจวบเหมาะแก่เหตุการณ์ในสมัยนั้น คือคนอินเดียกำลังตื่นคนวิเศษ เห็นต้นไม้แปลกๆ คนแปลกๆ ก็มักจะทักทัก
ว่าเป็นคนวิเศษ ซึ่งก็ไม่แตกต่างอะไรกับคนในเมืองไทยสมัยนี้ มักจะแตกตื่น ต้นไม้แปลกๆ คนแปลกๆ อยู่บ่อยๆ เมื่อ
มีผู้พบท่านเข้าก็เห็นอาการหลบๆ ซ่อนๆ งงๆ ตาหูกกลับกลอกประหลับประหลือ เพราะฤทธิ์ที่อดข้าวพาลจะ
เป็นลมของท่าน เกิดความสนใจ จึงเข้าไปหา แสดงความเคารพนับถือเอาข้าวเอาน้ำมาให้และบอกกล่าวกันต่อๆ ไป มี
ผู้คนไปหา และเคารพนับถือมากขึ้น ทั้งๆ ที่ท่านเองก็ไม่ได้ทำอะไรเพียงแต่นั่งแก้อายุอยู่เฉยๆ

เมื่อมีคนนับถือเช่นนี้ อาศัยที่ตัวท่านเป็นคนที่มีเขาวอยู่ข้างจึงสถาปนาตัวเองเป็นรชาจารย์ แล้วก็เริ่มสอนลัทธิความ
เชื่อถือของคนต่อไป ลัทธิที่สอนก็ไม่มีอะไรมา สอนไปตามประสพการณ์ที่ท่านได้ประสบมา คือท่านคิดว่า การที่
ท่านได้มาเป็นอาจารย์นี้ ก็มีผลของความดีความชั่วอะไร มันเป็นขึ้นมาเอง เพราะเหตุการณ์ที่แล้วๆ มานั่นแหละ
มันเป็นพยานให้แก่ท่านอย่างดี คือสมัยเป็นทาสทาคความดีแทบตายก็ไม่ได้ดี ผลที่ทำได้เป็นของนายหมด ทำชั่วก็ไม่ได้
ชั่ว เพราะการที่ท่านหนีออกจากบ้าน ผลที่ได้รับน่าจะเป็นความชั่ว คือถูกจับกุมไปลงโทษ แต่กลับได้ดีเป็นอาจารย์ มี
ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ และอีกประการหนึ่งเสื้อผ้าที่เราเคยนุ่งห่มมานั้น นุ่งห่มมาช้านานแล้วไม่เห็นได้ดิบได้ดีอะไร
สู้อีตอนที่ไม่มีฝ้านุ่งนี้ไม่ได้มีคณนับถือเยอะเยาะ ท่านเลยสอนศิษย์ของท่านไม่ให้นุ่งฝ้ากันต่อไปและตัวท่านเองก็ไม่
นุ่งฝ้าตลอดชีวิต

เรื่องราวดังที่ได้นำมาเล่านี้ ท่านผู้ฟังโปรดพิจารณาดูก็แล้วกันว่าท่านบูรณะกัศสพ ท่านสอนของท่านแบบไหนกัน
สอนด้วยความรู้อาจจริงสอนตามความจริง ซึ่งควรจะนับถือเป็นสาวกชาตธรรมได้หรือไม่ ถ้าท่านผู้ใดยังไม่แน่ใจว่าจะ
เป็นสาวกชาตธรรมได้ก็ทดลองดูก็ได้ ผลมันเป็นอย่างไร คำสอนที่จะยืนยันว่า อะไรเป็นสาวกชาตธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับ
เหตุผล คือความจริง อย่างเรื่องของท่านบูรณะกัศสพนี้ก็เหมือนกัน ถ้าคำสอนของท่านเป็นสาวกชาตธรรมแล้วใครแก่
ฝ้านุ่งอดข้าว ก็ต้องเป็นอาจารย์กันหมด แต่ความจริงหาเป็นอย่างนั้นไม่ ใครขึ้นไปทำเข้า โดยเฉพาะอย่างในบ้านเมือง
เรา เห็นจะต้องย้ายสามะ โนครัวเข้าไปอยู่ในโรงพยาบาลบ้านสมเด็จเป็นแน่

แม้ในลัทธิอื่นๆ ก็เหมือนกัน ถ้าเจ้าลัทธิไม่ได้เป็นลัทธิปัญญาแล้ว ถึงแม้จะสอนไว้อย่างไร ก็ถือเอาเป็นสาวกชาตธรรม
ไม่ได้เพราะความจริงมันไม่ใช่อย่างนั้น อันความจริงทุกอย่างมันจะหนีความจริงไม่ได้ ดังที่มีคำพังเพยพูดไว้ว่า “อัน
จริงหนีจริงสิ่งนี้ยากเกินปฐนหมากร้อนท้องไม่ต้องแหง สิบเด็มาหรือจะทำเป็นสิแดงพระอินทร์แปลงก็ยังรู้ว่าพระ
อินทร์ปลอม”

แต่พระพุทธศาสนาไม่ใช่เป็นเช่นนั้น สอนไว้อย่างไร เรียกให้มาดู หรือทำทายให้มาพิสูจน์ได้ ที่เป็นดั่งนี้ก็เพราะ
พระองค์ทรงสั่งสอนให้ผู้ฟัง รู้อย่างจริงในธรรมที่ควรรู้ควรเห็น ทรงสั่งสอนมีเหตุผลที่ผู้ฟังอาจตรงตามเห็นจริงได้
และทรงสั่งสอนเป็นอัครจริยคือผู้ปฏิบัติตามยอมได้ประโยชน์สมควรแก่ความปฏิบัติ ไม่ได้เอาเรื่องลึกลับนอกฟ้าปา
หิมพานต์หรือเรื่องบนท้องฟ้าในอากาศที่โหมมาสอน ทรงเอาเรื่องของมนุษย์ เช่น พระองค์ทรงทราบว่ามนุษย์มีความ
กลัว ต้องหาที่พึ่ง พระองค์ทรงสั่งสอนให้มนุษย์หาที่พึ่งอย่างตรงไปตรงมา

ที่พึ่งที่ให้นั้นก็ไม่ได้ทรงสั่งสอนให้ไปอ่อนวอนบนบานศาลกล่าวเอาจากใคร ทรงสั่งสอนให้เอาตัวของตัวเองเป็นที่พึ่ง
ของตัว ดังพระพุทธสุภาษิตที่ว่า อดตา หิ อดค โน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน โโก หิ นาโถ โปร ลียา คนอื่นใครเล่า
จะเป็นที่พึ่งได้ ทรงสั่งสอนตรงข้ามกับลัทธิอื่น ซึ่งสอนให้ไปพึ่งคนนั้นพึ่งคนนี้ พึ่งสิ่งนั้นพึ่งสิ่งนี้พึ่งได้จริงหรือไม่
นั้นเจ้าตัวของท่านรู้อะไร แต่ส่วนมากเหลว ไม่ได้รับผลอะไรเลย คงได้รับผลคือความดีความชั่วของตัวเองตามเคย

อันการคิดฟุ้งคนอื่นนั้น ในทางพระพุทธศาสนาไม่เคยสั่งสอนไว้ เห็นจะเป็นเพราะเหตุนี้เอง ผู้เฒ่าผู้แก่ในสมัยโบราณ ท่านจึงผูกเป็น โคลงกลอนเตือนใจสอนลูกหลานไว้ว่า

๑ จมูกกัดคิดหยาบขี้ม ยี้มเขา

ขัดไม่ได้ให้เรา หนึ่งข้าง

ข้างคิเล่าเขาเอา ไว้สุด เองเอย

ข้างขัดจึงแบ่งบ้าง เยี่ยงนี้ธรรมดา

ถ้าจะว่ากันอย่างรวบรัด แบบรวบหัวรวบหางแล้ว คำสอนของลัทธิอื่นสอนแบบให้ยี้มจมูกเขาหาใจดัง โคลงกลอนที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น แต่พระพุทธศาสนาสอนให้เอาตนของตนเป็นที่พึ่ง แต่การที่จะเอาตนของตนเป็นที่พึ่งได้ตามหลักพระพุทธศาสนานั้นก็ต้องตั้งตนประพฤติตนอยู่ในธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ความจริงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ขอได้โปรดทำความเข้าใจให้เสียก่อนด้วย ประเดี๋ยวจะกลายเป็นว่า สอนให้พึ่งพระพุทธเจ้า เอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งไป

ที่ว่าควรทำความเข้าใจนั้น คือ ให้เราเข้าใจว่า คำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาทั้งหมด ไม่ใช่เป็นของใคร ไม่ใช่เป็นขององค์พระพุทธเจ้า ไม่ใช่เป็นของคนนั้น ไม่ใช่เป็นของคนนี้ หากแต่เป็นความจริง ที่ทรงตัวอยู่อย่างนั้น ตัวอย่างเช่น คนรู้จักคุณของพ่อแม่รู้จักคุณของผู้ที่มีพระคุณเป็นคนดี ธรรมข้อนี้ พระพุทธเจ้าจะสอนหรือไม่สอน ถ้าใครประพฤติปฏิบัติ ก็เป็นคนดี พระพุทธเจ้าเป็นแต่ทรงรู้ความจริงข้อนี้ แล้วลงมาสั่งสอน เพราะฉะนั้นเราจึงได้กล่าวกันว่าพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้พระธรรม ไม่ใช่เป็นเจ้าของพระธรรม หรือบัญญัติพระธรรมขึ้น

ในส่วนของความชั่วก็เช่นเดียวกัน ใครไม่รู้รู้จักคุณของพ่อแม่ เกรงคุณคุณพ่อคุณแม่ หรือผู้มีพระคุณอื่นๆ ก็เป็นคนเลว ผู้ที่ประพฤติชั่วนั้นจะรู้หรือไม่รู้ก็เป็นคนชั่ว ความชั่วร้ายที่เกิดแก่ผู้กระทำชื่อนี้ ไม่ใช่พระพุทธเจ้าทรงบันดาลให้เขาประสบผลเช่นนั้น หากแต่เป็นผลซึ่งเกิดจากการกระทำชั่วของเขาเอง ดังนั้น การที่ทางพระพุทธศาสนาสอนให้คนพึ่งธรรมะก็คือสอนให้พึ่งตัวเองนั่นแหละ

อันนี้พระองค์ได้ทรงตรัสคำขับว่า อุกขาตาโร ตลาคตา พระตลาคตเป็นเพียงผู้บอก หรือผู้ชี้ทางให้เท่านั้น อันการประพฤติปฏิบัติเป็นหน้าที่ของบุคคลแต่ละคนไป คำสอนในพระพุทธศาสนาทั้งหมด จึงเป็นคำสอนที่สอนให้พึ่งตนเองทั้งนั้น โดยตรงบ้าง โดยทางอ้อมบ้าง

ท่านอาจารย์มั่น ภูริทัตโต กล่าวว่า

ผู้ใดมาถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสภาวะที่พึ่งแล้ว ผู้นั้นย่อมชนะได้ซึ่งความร้อน อุณหภูมิคือความร้อน อันเกิดแก่ตน มีทั้งภายในภายนอก ภายนอกมีเสื่อสาธ ภูตผีปีศาจ เป็นต้น ภายในคือกิเลส วิชชคือความชนะ ผู้ที่มาน้อมเอาสภาวะทั้งสามนี้เป็นที่พึ่งแล้ว ย่อมจะชนะความร้อนเหล่านั้นไปได้หมดทุกอย่างที่เรียกว่า อุณหภูมิวิชัย

อุณหภูมิวิชัย ฆโม โลก อนุตโตโร พระธรรมเป็นของยิ่งในโลกรทั้งสาม สามารถชนะซึ่งความร้อนอกร้อนใจอันเกิดแต่ภัยต่างๆ ปริวชเช ราชทนต์ พยคุเข นาค เวส ภูต อกาลมรณณ จ สพพสุมา มรณา มุตโต จะเว้นห่างจากอันตรายทั้งหลาย คือ อาชญาของพระราชา เสื่อสาธ นาค ยางพิช ภูตผีปีศาจ หากว่ายังไม่ถึงความถึงกาลที่จักตายแล้ว ก็จักพันไปได้จากความตายด้วยอำนาจ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่ตนน้อมเอาเป็นสภาวะที่พึ่งที่นับถือ

ความซื่อที่มีพระบาลีสาธกตั้งจะยกมาอ้างอิง ในสมัยเมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยพระอรหันต์หมู่ ๕๐๐ รูป ประทับอยู่ในราวป่ามทวันใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ เทวดาทั้งหลายพากันมาดู แล้วกล่าวคาถาขึ้นว่า เยเกจิ พุทฺธํ สรณํ คตา เสน เต คมิสุสฺสณติ อปายภูมิ ปหาย มานุสํ เทหํ เทวกายํ ปริปุเรสุสฺสณติ แปลความว่า บุคคลบางพวกหรือบุคคลเหล่านั้นยอมไม่ไปสู่อบายภูมิตั้ง ๔ มิ นรก เป็นต้น เมื่อละร่างกายอันเป็นของมนุษย์นี้แล้ว จักไปเป็นหมู่แห่งเทวดาทั้งหลายดังนี้

สฺรณะทั้ง ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มิได้เสื่อมสูญอันตรธานไปไหน ยังปรากฏอยู่แก่ผู้ปฏิบัติเข้าถึงอยู่เสมอ ผู้ใดมายึดถือเป็นที่พึ่งของตนแล้ว ผู้นั้นจะอยู่ในกลางป่าหรือเรือนว่างก็ตาม สฺรณะทั้งสามก็ปรากฏแก่เราอยู่ทุกเมื่อ จึงว่าเป็นที่พึ่งแก่บุคคลจริง เมื่อปฏิบัติตามสฺรณะทั้งสามจริงๆ แล้ว จะคลาดแคล้วจากภัยทั้งหลาย อันก่อให้เกิดความร้อนกร้อนใจได้แน่นอนทีเดียว

ปัจจุบันที่ยังเป็นอยู่ กำลังเผชิญหน้าอยู่ ขณะนี้นั้นแหละสำคัญที่สุด แต่คนมักไม่คำนึง บ้างก็โหยหาแต่อดีต บ้างหวงคิดถึงแต่อนาคต จนเกิดความฟุ้งซ่านไปต่างๆ นานา

แต่หลวงปู่ดูลย์ท่านแนะนำว่า

ผู้ปฏิบัติที่แท้จริงนั้น ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงชาติหน้าชาติหลังหรือนรกสวรรค์อะไรก็ได้ ให้ตั้งใจปฏิบัติให้ตรงศีลสมาธิ ปัญญา อย่างแน่วแน่ก็พอ

ถ้าสวรรค์มีจริงถึง ๑๖ ชั้น ตามตำรา ผู้ปฏิบัติดีแล้วในขณะที่ที่ย่อมไม่ไร้ประโยชน์ ย่อมอยู่เป็นสุข เป็นมนุษย์ชั้นเลิศ

ผมเคยเขียนกลอนไว้ว่า

๑ พຽຽນູ້

พຽຽນູ້ເຢື່ອພຽຽນູ້

ຈະຍັງມືຢູ່ຫຼື ໄມ່ ໄມ່ ຈິດຕິ

ແຕ່ອຳໄພ ຫຼື ຈົນຈຸນຸນພຽຽນ

ຄວຽນຄຳນຶ່ງ ຈົນຕໍ່ເວັນນີ້

๑ ໃນວັນນີ້ ຈົນຈິດຕິທີ່ສຸດ

ຮືບເຣ່ງຮຸດກ້າວ ໄກລໃນເນ້ນທີ່

ຖ້າພຽຽນູ້ນີ້ ມືຢູ່ ຈົນຈິດຕິ

ຂໍອຳໄພ ວັນນີ້ ຈົນຈິດຕິ.